

1972 JUL 1 8

IDEGENFORGALOM

Budapest

551.23

Szülessen újjá a „Magyar Karlsbad”!

A Magyar Távirati Iroda 1971. július közepén szűkszavú jelentésben tette közzé, hogy a budapesti Abbázia kávéházban az éttermi, kávé- és italkiszolgálás mellett *megnyílt a gyógyvízfogyasztás lehetősége* is. Létesült ugyanis a kávéház bárpultja mellett egy úgynevezett gyógyvíz-poharazó, amely palackozva, de poharanként is forgalomba hozza a legkülönbözőbb hazai ivógyógyvizeket. Örvedetes, sőt bátor kezdeményezésről tájékoztatott ez a hír, melyben annak egyértelmű elismerése tükröződött, hogy országunk, de főképp Budapest gyógyvízei több figyelmet, több megbecsülést is kaphatnak, mint eddig.

Márpedig, hogy ezek a vizek igen sok figyelmet érdemelnek, azt az bizonyította a legkézzességében, amit a Gyógyhelyi Bizottság néhai *Polinszky Gyula* által kimunkált egykori statisztikáiban olvashattunk: hogy ti. a budapesti gyógyvizekből 1935 és 42 között nem kevesebb mint *11–12 millió litert forgalmaztak évente*, ami nem csekély devizabevételt jelentő exporttal is járt.

Sok szó esett már arról, hogy a korábban kb. 400 keserűvízkút felett rendelkező Budapest hideg, szulfátos és glaubersós vizeinek exportja, sőt nagyrészt kitermelési lehetősége is *a második világháború óta ijesztően visszazökkent*, s ugyanakkor az azelőtt oly népszerű, hangulatos ivókúrázó-helyek is csak alig-alig tudnak talpraállni, habár irántuk mind a belföldi, mind pedig a külföldi közönség érdeklődése változatlanul élénk. Pedig — tudjuk — *Budapestben 4 helyen* (Lukács, Margitsziget, Rudas és Széchenyi fürdő) *működött gyógyvízfogyasztásra alkalmas ivópark*. Legkedvesebb volt közülük talán a kis gyógyzállóval is rendelkező Rudasfürdő parkjában a *Hungária, Attila és Juventus* források ősplatánoktól árnyalt vidéke, majd 1937 óta a szigeti *Magda-forrás* szép ivókolonnádja is. Sajnos, régi formájában ma mindkettőt nélkülöznünk kell. Ugyancsak megvolt már a második világháború előtt az egyébként ma is működő, a városligeti II. Szent István kút vizére alapított *gyógyvízpoharazó*. De a Lukácsfürdő parkjában most is üzemelő ivócsarnok a 30-as évek során már szintén nagy kedveltségnek, látogatottságnak örvendett. (A Lukácsfürdő és a Rudas parkjában szabályos *gyógyhelyi koncerteket is rendeztek*, — ahogy ezt a többi között *Tátrai Vilmos* kiváló hegedűművésznünk hitelt érdemlő közléseiből is tudjuk!)

Látható tehát, hogy Budapest

a gyógyhatású ásványvizek fogyasztása az ún. ivógyógy mód a fürdőkúrák mellett régtől hozzátartozott a korszerű, hatékony balneoterápiai eljárásokhoz, mely *kiegészítette a fürdőkúrák gyógyhatását*. És ebben Budapest nem volt úttörő. Többé-kevésbé a világ minden számottevő gyógyhelye, sőt sok fürdőhely — így *Karlovy Vary* (Karlsbad), *Marianske Lárne* (Marienbad) és *Vichy* — a maga világhírét egyenesen ivókúráinak köszönheti!

Ezért nem éreztük túlzásnak, sem pedig elbizakodott ambíciónak, amikor a Rudas fürdő környékét „*magyar Karlsbad*” néven szeretnénk emlegetni. Hiszen e vizekről olyan szakmai kiválóságok, mint az oszt-rák *Kosmath* professzor és néhai *Weszelszky Gyula* nyilvánítottak kimagaslóan méltányoló véleményt, míg balneológiánk egyik doyenje, *Belák Sándor* professzor a vizeket fürdőtani vizsgálatainak tudományos programjába is beépítette. Másik jeles balneológusunk, *Benczur* professzor meg éppen a vizek látványos, idegenforgalmi célzatú bemutatásának igényére hívta fel a figyelmet. Az ő kezdeményezésének lett eredménye, hogy a *Juventus*, az *Attila*, s a látványosan kivilágított *Mátyás-forrás* az idegenek által is keresett, jól ismert attrakcióvá vált. Ma e határos, vonzó színfoltokat egyelőre még szintén nélkülözzük, bár felújításukhoz, *rekonstrukciójukhoz csak szerény pénzüsszegekre, ugyanakkor azonban jó adag gyógyvizeket méltányoló szemléletre volna szükség*.

A budapestiek fiatalabb generációja ma már legfeljebb képről alkothat magának némi fogalmat arról, milyen is lehetett az a Rudas-park-beli „*kis magyar Karlsbad*”. Az Erzsébet-híd budai oldala, s a Gellérthegy között az ősi *Hungária* forrás kupolás beton-ivócsarnoka már állott, amikor az 1932-ben feltárt *Attila és Juventus* források szép kiképzésére sor került. Az *Attila-forrás* — stílszerűen — a nagyszentmiklósi aranykincs felnagyított, bikaformájú bronz ivóedényeivel dekorált, süllyesztett szabadteri körforma kút foglalatot kapott.

A Dunához közelebb, sokszög-alaprajzú üvegkupolában tört fel az ízlésesen foglalt *Juventus* forrás vize. A gyógyító vizet a csapról kiszolgáló „*fehérszemélyek*”, — kik csakugyan fehér köpenyeket viseltek! — mérték ki a helyszínen az ivókúrázó poharaiba. Mindez a lombos öreg platánok, a színes ab-

roszú nyári étterem közelében megkapó képet nyújtott. (Mindenképp vonzóbbat, mint ma a hídfeljáróba beszorított, mindhárom forrás vizét egyesítő, *kissé talponálló-jellegű* helyiség, ahol a gyógyvizet *söröskancsókban* mérik ki a gyógyulást keresőknek!)

Am túl az esztétika és hangulatoság szempontjain, tisztában kell lennünk azzal, hogy sem orvosi, sem urbanisztikai szempontból a jelenlegi Rudas-parki „*szükséghelyzetet*” *véglegesnek semmiképpen sem tekinthetjük*. A gyógyító források ivóparkját nem degradálhatjuk örök időkre autóparkoló területté! Az orvosi megfontolások határozottan előnyben részesítik a gyógyulást szolgáló vizek sétával, mozgással egybekötött, apró kortyonként való fogyasztását — nem ok nélkül épültek szerte a világban sétakolonnádok a nevezetesebb gyógyhelyeken, az ilyen jellegű ivógyógyvizek körül!

Szerencsére az új Erzsébet-híd kanyarulatokban bővelkedő feljárórendszere akarva-nem akarva *természetes fedett sétányokat létesített* ezen a vidéken! Nem is kellene mást tennünk, mint a gyógyvizet a hídfeljáró északi lábánál elterülő, vízmedencés kis parkba átvezetni, valamelyes kiszolgáló-épületet létesíteni, s a hídfeljárók alját szélvédetté téve, itt a sétával való gyógykúrázást lehetővé tenni.

Persze a gyógyvizes parkok rekonstrukciója, a vizek idegenforgalmilag is vonzó „*tálalása*” nem csak a Rudas-parkban sürgött feladat. Mint tudjuk, a Margitszigeten is volt — több mint három évtizeddel ezelőtt — ivócsarnok, melyet az 1936-ban *Pávai Vajna* kütüzése alapján fellelt margitszigeti II. sz. „*Magda*” mélyfúrás vizére alapítottak, s amelynek ivócsarnokát a Közmunkatanács 1937-ben kerek 40 000 pengő költséggel készítette el. Ennek a margitszigeti ivókúráknak jelentőségéről — *egyben fájdalmas hiánnyáról is* — „*a Magyar Nemzet* 1971. július 23-i számában emlékezett meg *dr. Palócz Gyula* terjedelmesebb cikkben.

E cikknek *rekonstrukciót sürgött*, megszívlelendő okfejtéséhez alig lehet hozzátenni valónk, ha csak az nem, hogy e forrásvidék ivóparkjának és kolonnádjának rekonstrukciója a sziget idegenforgalmi vonzását tovább növelhetné. Reméljük, hogy a IV. ötéves tervben megépülő margitszigeti gyógyfürdő-szálló révén *sürgöttbb hangsúlyhoz, gyorsabb előmenetelhez* juthat a megvalósulás göröngyös útján.

Bauer Jenő dr.